

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Кафедра військової підготовки

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ ДІЯМИ МЕХАНІЗОВАНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

**ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ГРОМАДЯН
ЗА ПРОГРАМОЮ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ**

спеціальність БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ
З'ЄДНАНЬ, ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ

кваліфікація КОМАНДИР ВЗВОДУ МЕХАНІЗОВАНИХ ВІЙСЬК

(ШИФР за ОПП 3.3)

2022-2023 навчальний рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Програму навчальної дисципліни (модулю) “УПРАВЛІННЯ ДІЯМИ МЕХАНІЗОВАНИХ ПІДРОЗДІЛІВ”, військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу, спеціальності:

“БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ З’ЄДНАНЬ, ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ”

розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського.

Розробники:

1. Бугаєвський Ігор Іванович, викладач кафедри військової підготовки, підполковник запасу.

Програму схвалено на засіданні кафедри військової підготовки

Протокол № 11 від «22» квітня 20 22 року

Завідувач кафедри військової підготовки

_____ А. Іванченко
(підпис)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Управління діями механізованих підрозділів” складена відповідно до програми військової підготовки командира взводу механізованих військ, галузі (спеціальності) 1601 ВІЙСЬКОВІ НАУКИ. (БОЙОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ З’ЄДНАНЬ, ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ).

Предметом модуля є вивчення організації та управління сучасним загальновійськовим боєм. Наукову основу модуля складають положення Воєнної доктрини України, теорія та практика підготовки і ведення бою механізованими підрозділами. Методологічну основу викладання модуля складають положення бойових статутів Сухопутних військ Збройних Сил та методика тактичної підготовки.

В основу підготовки громадян, які проходять військову підготовку, з модуля “Управління діями механізованих підрозділів” покладено навчання управлінню підрозділами у бою, практичним діям на місцевості, як в умовах застосування противником зброї масового ураження, так і з використанням тільки звичайних засобів ураження.

Міждисциплінарні зв’язки: вивчення модуля “Управління діями механізованих підрозділів” має бути тісно пов’язано з іншими розділами програми військової підготовки: загальновійськова підготовка, організація та методика роботи з особовим складом, військово-технічна і військово-спеціальна підготовка.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

- 3.3.01. Основи бойового застосування механізованого відділення в основних видах бою (бойових дій).
- 3.3.02. Механізоване відділення в оборонному бою.
- 3.3.03. Механізоване відділення у наступальному бою.
- 3.3.04. Пересування механізованого відділення.
- 3.3.05. Механізоване відділення під час розташування на місці.
- 3.3.06. Методика підготовки і проведення занять з тактичної підготовки з механізованим відділенням.
- 3.3.07. Основи бойового застосування механізованого взводу в основних видах бою (бойових дій).
- 3.3.08. Організаційна структура та тактика дій мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ в основних видах бою.
- 3.3.09. Механізований взвод в оборонному бою.
- 3.3.10. Механізований взвод у наступальному бою.
- 3.3.11. Пересування механізованого взводу.
- 3.3.12. Механізований взвод під час розташування на місці.
- 3.3.13. Дії механізованого взводу у розвідці.
- 3.3.14. Застосування механізованих підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України під час участі у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета:** набути з громадянами, які проходять військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу, необхідну сукупність знань, умінь, навичок та спроможність виконувати службово-бойові функції і завдання на первинних офіцерських посадах, формувати у них практичні та організаторські навички для успішного виконання бойових завдань; розвивати у тих, хто навчається, ініціативу, самостійність і тактичне мислення щодо творчого застосування основних положень бойових статутів при організації і веденні бою.

Завдання: Завданням модулю є вивчення: основ теорії і практики підготовки та застосування механізованого взводу (відділення) Сухопутних військ Збройних Сил України в сучасному загальновійськовому бою, під час дій у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; змісту роботи командира механізованого взводу (відділення) з підготовки (організації) бою (бойових дій); організаційної структури та тактики дій мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ в основних видах бою; надання знань з методики підготовки і проведення занять з тактичної підготовки з механізованим відділенням.

1.2. В результаті вивчення модуля громадяни повинні

– **знати:** зміст роботи командира механізованого відділення, взводу з підготовки, ведення бою та управління підрозділами в умовах постійної зміни бойової обстановки; загальні положення дій підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України під час їх участі у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань; організацію і методику проведення тактико-стройових, тактичних занять з підрозділом; мету, завдання та способи ведення військової розвідки, вимоги до розвідки, органи військової розвідки.

– **уміти:** управляти підрозділом, вогнем підрозділу, приданих і підтримуючих вогневих засобів в основних видах бою; ефективно використовувати бойові можливості, різні форми і способи тактики дій підрозділів в основних видах бою (бойових дій); приймати рішення, ставити бойові завдання підрозділам, організувати та підтримувати управління і взаємодію у бою.

1.3. Згідно з вимогами програми військової підготовки громадяни, які проходять військову підготовку, повинні володіти наступними професійними компетентностями (КВП):

- здатність планувати, організовувати та вести основні види бою (бойових дій), чітко визначати бойові завдання підпорядкованим, приданим підрозділам (вогневим засобам), орієнтуватися в складних умовах бойової обстановки (КВП-1);

- здатність приймати оптимальні рішення на основі аналізу отриманої інформації, оцінки обстановки та проведених тактичних розрахунків, управляти

підпорядкованими і приданими підрозділами (вогневими засобами) та вогнем під час виконання покладених завдань у різних видах бою (бойових дій), розробляти та вести бойові документи (КВП-2);

- здатність організувати роботу з управління підрозділом з урахуванням міжнародних стандартів та євроатлантичних процедур роботи штабів (КВП-3);

- здатність організувати та безпосередньо проводити бойову підготовку особового складу, контролювати її хід, проводити злагодження підпорядкованих підрозділів (КВП-4);

- здатність організувати РХБ захист в підрозділі в різних умовах обстановки в ході виконання завдань за призначенням (КВП-6);

- здатність впевнено діяти та виконувати завдання інженерного забезпечення в різних видах бою (КВП-7);

- здатність застосовувати теоретичні знання основних тактико-тактичних характеристик засобів зв'язку, які перебувають на озброєнні в підрозділах ланки взвод – батальйон та використовувати індивідуальні засоби зв'язку (КВП-11);

- здатність управляти вогнем підпорядкованих і приданих підрозділів (вогневих засобів) під час виконання бойових завдань (КВП-17).

та отримати результати навчання (РНВП):

- застосовувати отримані знання та розуміння процесів планування, підготовки, ведення і забезпечення бою загальновійськовим підрозділом (тактичною групою) для прийняття обґрунтованих рішень в бойових умовах, вирішення нетипових завдань, віддання наказів (розпоряджень) та несення відповідальності за їх виконання (РНВП-1);

- розробляти та вести бойові документи, проводити тактичні розрахунки, приймати оптимальні рішення на основі аналізу отриманої інформації та обстановки (РНВП-2);

- використовувати практичні навички управління діями штатних та приданих підрозділів в різних видах бою (бойових дій) (РНВП-3);

- застосовувати навички оформлення бойових графічних документів (РНВП-4);

- організувати та безпосередньо проводити заходи бойової та індивідуальної підготовки, здійснювати контроль за її виконанням (РНВП-5);

- готувати різні види службових документів, використовуючи вміння обробки інформації на ПЕОМ (РНВП-7);

- планувати та організувати РХБ захист в основних видах бою, приймати швидкі та правильні рішення з метою максимального зменшення втрат особового складу та техніки (РНВП-11);

- використовувати засоби індивідуального й колективного захисту від зброї масового ураження, запальної та високоточної зброї противника (РНВП-12);

- використовувати практичні навички щодо обладнання та маскування окопів й укриттів, обладнання взводного опорного пункту та блок посту (РНВП-13);

- використовувати основні штатні засоби зв'язку, які перебувають на озброєнні підрозділів ланки взвод – батальйон (РНВП-17);

- застосовувати знання щодо організації вогню та роботи командира по управлінню вогнем для виконання поставлених завдань в ході бою (РНВП-27).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин /5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ІІІ СЕМЕСТР

Тема 1. (Змістовий модуль 3.3.01). Основи бойового застосування механізованого відділення в основних видах бою (бойових дій).

Основи бойового застосування механізованого відділення в сучасному загальновійськовому бою. Характерні риси сучасного бою. Бойові можливості відділення. Місце відділення в бойовому порядку взводу і види маневру. Вивчити обов'язки особового складу відділення в бою. Практично розрахувати бойові можливості відділення в основних видах бою. Управління відділенням в бою. Ведення вогню відділенням.

Тема 2. (Змістовий модуль 3.3.02). Механізоване відділення в оборонному бою.

Загальні положення оборонного бою механізованого відділення. Бойові можливості механізованого відділення в обороні. Порядок роботи командира механізованого відділення з підготовки оборонного бою. Ведення оборонного бою механізованим відділенням.

Механізоване відділення в оборонному бою в умовах відсутності зіткнення з противником. Усвідомлення отриманого завдання і оцінка обстановки. Прийняття рішення. Організація безпосередньої охорони і системи вогню в обороні. Бойовий наказ на оборону. Складання картки вогню механізованого відділення. Управління механізованим відділенням при веденні оборонного бою з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні антитерористичної операції.

Тема 3. (Змістовий модуль 3.3.03). Механізоване відділення у наступальному бою.

Загальні положення наступального бою механізованого відділення. Бойові можливості механізованого відділення у наступі. Порядок роботи командира механізованого відділення з підготовки наступального бою. Бойовий порядок механізованого відділення на БМП (БТР) з урахуванням його розподілу на бойові групи. Завдання, прийоми і способи дій військовослужбовців у складі бойових груп. Ведення наступального бою механізованим відділенням.

Механізоване відділення у наступальному бою з положення безпосереднього зіткнення з противником. Усвідомлення отриманого завдання і оцінка обстановки. Прийняття рішення. Бойовий наказ на наступ. Управління механізованим відділенням при веденні наступального бою, з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні антитерористичної операції.

Наступальний бій механізованого відділення в особливих умовах.

Тема 4. (Змістовий модуль 3.3.04). Пересування механізованого відділення.

Основи здійснення маршу відділенням у складі взводу. Підготовка до маршу. Порядок роботи командира механізованого відділення з підготовки маршу. Здійснення відділенням маршу. Механізоване відділення у складі похідної охорони на марші. Підготовка дозорного відділення до виконання бойового завдання. Дії дозорного відділення.

Тема 5. (Змістовий модуль 3.3.05). Механізоване відділення під час розташування на місці.

Розташування відділення на місці. Відділення у сторожовій охороні. Організація дій механізованого відділення у складі сторожового поста. Дії відділення під час виконання завдань у складі сторожового поста.

Тема 6. (Змістовий модуль 3.3.06). Методика підготовки і проведення занять з тактичної підготовки з механізованим відділенням.

Тактична підготовка солдата, механізованого відділення і взводу, її мета, завдання, основні форми і методи навчання. Навчально-матеріальна база для проведення занять із тактичної підготовки з солдатом, механізованим відділенням і взводом.

Розробка плану проведення заняття з тактичної підготовки з механізованим відділенням та порядок його проведення.

Диференційований залік.

IV СЕМЕСТР

Тема 7. (Змістовий модуль 3.3.07). Основи бойового застосування механізованого взводу в основних видах бою (бойових дій).

Загальні положення. Організаційно-штатна структура механізованого взводу ЗС України. Бойові можливості механізованого взводу в основних видах бою. Застосування механізованого взводу у загальновійськовому бою (за досвідом АТО). Підготовка взводу до дій. Управління взводом в бою.

Тема 8. (Змістовий модуль 3.3.08). Організаційна структура та тактика дій мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ в основних видах бою.

Організація, озброєння і бойова техніка мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ. Наступ мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ. Оборона мотострілецької (механізованої) роти ЗС РФ.

Тема 9. (Змістовий модуль 3.3.09). Механізований взвод в оборонному бою.

Загальні положення оборонного бою механізованого взводу. Бойові можливості механізованого взводу на БМП (БТР) в обороні. Порядок роботи командира механізованого взводу з підготовки оборонного бою. Ведення оборонного бою механізованим взводом.

Механізований взвод в оборонному бою в умовах безпосереднього зіткнення з противником. Усвідомлення отриманого завдання і оцінка обстановки. Прийняття рішення визначення завдань відділенням на заняття позицій, організація спостереження, взаємодії, системи вогню та бойового забезпечення. Управління механізованим взводом при веденні оборонного бою з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні антитерористичної операції.

Підготовка і ведення оборонного бою у бойовій охороні, при виході з бою та відході, в оточенні та в особливих умовах. Дії бронегрупи, вогневої засідки та ведення антиснайперської боротьби в бою.

Тема 10. (Змістовий модуль 3.3.10). Механізований взвод у наступальному бою.

Загальні положення наступального бою механізованого взводу. Бойові можливості механізованого взводу на БМП (БТР) у наступі. Порядок роботи командира механізованого взводу з підготовки наступального бою. Ведення наступального бою механізованим взводом.

Механізований взвод у наступальному бою на противника з ходу. З'ясування отриманого завдання і оцінка обстановки. Прийняття рішення. Бойовий наказ, організація взаємодії, управління та бойового забезпечення. Управління механізованим взводом при веденні наступального бою.

Підготовка і ведення наступального бою при виході з оточення та в особливих умовах. Дії взводу в тактичному повітряному (морському) десанті, у складі штурмової групи.

Тема 11. (Змістовий модуль 3.3.11). Пересування механізованого взводу.

Основи маршу і похідної охорони. Перевезення підрозділів. Особливості дій механізованого взводу в похідній охороні. Підготовка взводу до маршу. Особливості підготовки до дій у похідній охороні. Особливості пересування підрозділу по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями за досвідом ООС (АТО). Здійснення маршу в особливих умовах.

Механізований взвод в головному дозорі. Усвідомлення отриманого завдання і оцінка обстановки, з урахуванням оцінки місцевості. Прийняття рішення та визначення порядку дій під час можливих засідок противника. Бойовий наказ та організація взаємодії. Управління головним дозором на марші. Сигнали (команди) оповіщення і управління при здійсненні маршу.

Тема 12. (Змістовий модуль 3.3.12). Механізований взвод під час розташування на місці.

Розташування механізованого взводу на місці (базовому таборі) в умовах постійної готовності до відбиття нападу наземного і повітряного противника, знищення його диверсійно-розвідувальних груп. Порядок роботи командира механізованого взводу при організації розташування на місці з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні операції об'єднаних сил (антитерористичної операції).

Тема 13. (Змістовий модуль 3.3.13). Дії механізованого взводу у розвідці.

Бойове забезпечення механізованого взводу в основних видах бою. Види і способи ведення розвідки. Механізований взвод у розвідувальному дозорі, бойовому розвідувальному дозорі. Ведення розвідки розвідувальною засідкою, нальотом, пошуком. Особливості роботи командира взводу під час розвідувально-вогневих дій при виконанні бойових завдань.

Механізований взвод у бойовому розвідувальному дозорі у наступальному бою. Усвідомлення отриманого завдання і оцінка обстановки. Прийняття рішення. Бойовий наказ і організація взаємодії. Управління механізованим взводом під час дії у бойовому розвідувальному дозорі.

Тема 14. (Змістовий модуль 3.3.14). Застосування механізованих підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України під час участі у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

Застосування механізованих підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України під час участі у стабілізаційних діях військ. Особливості участі у стабілізаційних діях військ з урахуванням досвіду набутого підрозділами Збройних Сил України під час їх участі у проведенні антитерористичної операції. Порядок роботи командира механізованого взводу з організації участі підрозділу у стабілізаційних діях військ.

Особливості участі механізованих підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України у виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

Екзамен.

3. Рекомендована література

Основна (базова) література та джерела

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (батальйон, рота) / К.: КСВ, 2016 (Затверджено наказом Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016 року).

2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, екіпаж) / К.: КСВ, 2016 (Затверджено наказом Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016 року).

3. Методичні рекомендації щодо застосування військ (сил) (для врахування під час набуття спроможностей військами (силами) для виконання завдань за

призначенням). Генеральний штаб Збройних сил України ч. I. Бібліотека ДСК інвентарний № 1603.

4. Комплект Стандартів індивідуальної підготовки військовослужбовців та колективної підготовки підрозділів. / К.: КСВ, 2013.

5. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. – К.: «Віпол», 2005.

6. Біла книга 2017. Збройні Сили України України / – К.: Міністерство оборони України, 2016», 2016.

7. Стрйовий статут. Збройні Сили України України / – К.: Міністерство оборони України, 2000.

8. Ведення бойових дій вночі. Світлове забезпечення./ – К.: МОУ, 2015.

9. Вимоги безпеки під час проведення навчань і занять з бойової підготовки: методичний посібник./ - К.: КСВ, 2006.

10. Наказ НГШ від 25.04.2018 року № 170 «Про порядок затвердження Порядку оформлення оперативних (бойових) документів».

Допоміжна література та джерела

1. Настанова з організації і проведення загальновійськових тактичних і командно – штабних навчань, частина I (бригада, полк) / К.: Міністерство оборони України, 2005. – 197 с.

2. Настанова з організації і проведення загальновійськових тактичних і командно-штабних навчань, частина II (батальйон, рота) / К.: Міністерство оборони України, 2005. – 183 с.

3. Методика тактичної підготовки механізованої роти та батальйону / [затв. Командувачем Сухопутних військ Збройних Сил України]. – К: Міністерство оборони України. – 202 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua/>

2. Журнал "Військо України" (Центральний друкований орган Міністерства оборони України): <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=vu&lang=ua;>

3. Науково-теоретичний та науково-практичний журнал "Наука і оборона" [http://www.nio.mil.gov.ua/;](http://www.nio.mil.gov.ua/)

4. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/a#Find>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Диференційований залік – III семестр.

Екзамен – IV семестр.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Вхідний контроль, поточний контроль, самоконтроль, модульний (рубіжний) контроль, семестровий контроль.